

CENTER FOR
BOLIGSOCIAL
UDVIKLING

GODT PÅ VEJ

Virksomheden af fritidsjobaktiviteter
i udsatte boligområder

Godt på vej - Virkningen af fritidsjobaktiviteter i udsatte boligområder

Louise Glerup Aner, projektleder
Jon Toft-Jensen

ISBN: 978-87-92798-04-6

© 2012 Center for Boligsocial Udvikling

Center for Boligsocial Udvikling
Sadelmagerporten 2a
2650 Hvidovre

Telefon: 50 89 45 00
info@cfbu.dk
www.cfbu.dk

Januar 2012

Forsidefoto: Mahmoud Ibrahim Sobhi på arbejde i Fakta
Alle foto i rapporten tilhører CFBU

Udgivelsen kan frit hentes på www.cfbu.dk.

CFBU's udgivelser kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Center for Boligsocial Udvikling er en selvstændig institution under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Centrets overordnede formål er at undersøge effekten af sociale indsatser i udsatte boligområder, at indsamle erfaringer fra nationale og internationale boligsociale indsatser og at yde kvalificeret rådgivning og processtøtte til centrale aktører indenfor det boligsociale område.

Indhold

Introduktion	4
Sådan har vi gjort.....	5
Konklusioner og anbefalinger	8
Anbefalinger	10
Behovet i udsatte områder	12
De kortsigtede effekter	16
Fritidsjobaktiviteter i landets helhedsplaner	17
Resultater af fritidsjobaktiviteter i helhedsplanerne.....	18
Hvad giver det de unge?	19
Den langsigtede effekt	24
Fritidsjobbet giver de unge nyttige kompetencer.....	27
Litteratur og interviewpersoner	30
Bilag	32
Bilag 1: Data bag områdeanalysen	33
Bilag 2: Danmarkskort med indsatsområder	34
Bilag 3: Definition af beboere udenfor arbejdsmarkedet	35
Bilag 4: Data bag forløbsanalysen.....	35

Introduktion

I en stor del af landets udsatte boligområder arbejdes der på forskellige måder med at hjælpe unge i fritidsjob. En rundspørge, CFBU har foretaget blandt landets helhedsplaner, viser, at mellem 60 og 70 helhedsplaner har igangværende aktiviteter, som har til formål at få unge fra området i fritidsjob. Tidligere på året udgav CFBU et inspirationshæfte til arbejdet med unge og fritidsjob.¹ I dette identificeres fire modeller for arbejdet. Modeller som spænder fra lommepengeprojekter, hvor unge ansættes i boligafdelingen til at udføre forefaldende arbejde og får løn eller gaver i modgift, til forskellige former for fritidsjobvejledninger og fritidsjobformidlinger.

I denne undersøgelse ser vi nærmere på resultater og effekter af helhedsplanernes fritidsjobaktiviteter, og besvarer tre spørgsmål:

- *Er der et særlig stort behov for at unge i de udsatte områder får hjælp til at komme i fritidsjob?*
- *Kan de boligsociale aktiviteter få unge i fritidsjob?*
- *Kan vi forvente, at fritidsjobaktiviteterne kan forbedre uddannelses- og beskæftigelsessituationen for målgruppen?*

Definition af fritidsjob og fritidsjobaktiviteter

Fritidsjob er lønnet beskæftigelse, som unge har samtidig med, at de er i grundskolen eller i en ungdomsuddannelse.

De kvantitative analyser i denne undersøgelse er baseret på udtræk fra Danmarks Statistik. Til det formål har CFBU, med inspiration fra LO² og Rambølls³ undersøgelser, lavet følgende definition på unge med fritidsjob: *Personer mellem 13 og 18 år, som er i gang med grundskolen eller en ungdomsuddannelse, og som samtidig har en årlig erhvervsindkomst på mellem 2.000 og 110.000 kr.* Vi har valgt at anvende denne brede kategori, når vi undersøger, om aktiviteterne resulterer afspejles i andelen af unge i fritidsjob i boligområderne. Det skyldes, at hovedpar-

ten af aktiviteterne kun har været i gang i kortere tid, og at det derfor ikke er forventeligt, at vi allerede nu vil kunne se en effekt på andelen af unge, som gennem et helt år har haft fritidsarbejde.

Derudover arbejder vi med en underkategori af fritidsjobbere, der er dem, som jobber relativt meget: *Personer mellem 13 og 18 år, som er i gang med grundskolen eller en ungdomsuddannelse, og som samtidig har en årlig erhvervsindkomst på mellem 10.000 og 110.000 kr.* Denne afgrænsning svarer til, at den unge arbejder ca. 3-4 timer ugentligt gennem et helt år. Denne underkategori anvender vi, når vi undersøger sammenhænge mellem at have haft et fritidsjob, og tilbøjeligheden til at komme i uddannelse og beskæftigelse senere i livet. Det skyldes, at vi forventer, at fritidsjobbet skal have haft et vist omfang og en vis varighed, for at vi kan forvente en langsigtet effekt.

Boligsociale fritidsjobaktiviteter er alle aktiviteter under helhedsplanerne, der på den ene eller den anden måde arbejder med at hjælpe unge i fritidsjob. CFBU's udgivelse "Fritidsjobindsatser. Inspiration til arbejdet med unge og fritidsjob" (Frederiksen & Larsen, 2011) identificerer fire typer af modeller for de boligsociale fritidsjobaktiviteter: lommepengeprojekter, den håndholdte metode, den ikke-håndholdte metode og den todelte model. Det varierer, hvor tæt den unge følges, og om der arbejdes med at skaffe og skabe fritidsjob. I denne undersøgelse ser vi på alle fire typer af fritidsjobaktiviteter. Aktiviteterne skal dog have haft et vist omfang og en vis varighed for at blive medtaget i indsatsgruppen.

Sådan har vi gjort

For at besvare spørgsmålet om, *hvorvidt der er et særligt behov for hjælp til fritidsjob i udsatte boligområder*, sammenligner vi ved hjælp af registerdata fra Danmarks Statistik andelen af unge, der har et fritidsjob i områder med helhedsplaner, med gennemsnittet på landsplan. Vi ser både på dem, der tjener over 2.000 kr. og dem, der tjener over 10.000 kr. på årsbasis. Derudover ser vi på fattigdomsproblemer og forældregenerations tilknytning til arbejdsmarkedet.

For at besvare de to spørgsmål om aktiviteterne effekt skelnes mellem *kortsigtede effekter* og *langsigtede effekter*. De kortsigtede effekter er en forandring, der sker hos brugeren umiddelbart i forbindelse med aktiviteten. De langsigtede effekter kan ses som en vedvarende ændring hos den enkelte eller i boligområdet som helhed.

I denne undersøgelse belyses de kortsigtede effekter ved at se på, hvor mange unge, aktiviteterne formår at få i fritidsjob. De langsigtede effekter af fritidsjobaktiviteten er, at de unge bliver mere tilbøjelige til at gå i gang med en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

For at *afdække de kortsigtede effekter* - om helhedsplanernes fritidsjobaktiviteter kan få unge fra områderne i fritidsjob - benytter vi os for det første af projekternes egne opgørelser, for det andet af enkelte interviews med projektmedarbejdere og unge fra målgruppen i to udvalgte projekter, og for det tredje af registerdata.

På baggrund af en rundringning til helhedsplanerne, som CFBU foretog i foråret 2011, er der identificeret 30 helhedsplaner, som har haft en fritidsjobaktivitet, der er startet op senest i 2009. Udviklingen i andelen af unge i fritidsjob i disse områder sammenlignes med udviklingen i 97 helhedsplansområder uden fritidsjobaktiviteter.

Et vilkår for *afdækningen af de langsigtede effekter* - at indsatsernes målgruppe på lang sigt kommer i uddannelse og beskæftigelse - er, at langt størstedelen af de fritidsjob-aktiviteter, vi kender til i helhedsplanerne, er startet op efter 2009. Det betyder, at vi endnu ikke kan aflæse effekterne af aktiviteterne i forhold til de unges uddannelses- og beskæftigelsessituation. Derfor har vi valgt et bredere perspektiv, hvor vi undersøger effekten af, at unge i udsatte boligområder har et fritidsjob. Med andre ord undersøger vi, om unge i udsatte boligområder, der har haft et fritidsjob, er mere tilbøjelige til at tage en uddannelse eller komme i beskæftigelse, end de som ikke har haft et fritidsjob. Det er således ikke den direkte effekt af de boligsociale fritidsjobaktiviteter, vi undersøger her. Derimod

undersøger vi, om vi kan forvente, at det har en langsigtet effekt at hjælpe unge i udsatte boligområder i fritidsjob.

Undersøgelsen er en forløbsundersøgelse, som bygger på registerdata fra Danmarks Statistik. Vi ser på forløbene for de beboere i udsatte boligområder, der var 15 år i 2005. De opdeles i to undergrupper: de som har fritidsjob og de som ikke har fritidsjob i år 2005, og det undersøges, om der er forskel på undergrupperne i forhold til andel, der er i beskæftigelse eller i gang med en ungdomsuddannelse i 2007 og 2009. Desuden har vi valgt at kontrollere for forældrenes erhvervsindkomst, da forældrenes beskæftigelsessituation er en central baggrundsfaktor for deres børns fremtidige jobstatus.⁴ Hver ungegruppe underopdeles derfor i to ud fra, om forældrenes samlede erhvervsindkomst er over eller under 120.000 kr. årligt.⁵

Et forbehold for denne del af analysen er, at på trods af at tilbøjeligheden til at tage en uddannelse eller komme i beskæftigelse er større blandt fritidsjobbere, end blandt dem, der ikke havde et fritidsjob, kan vi ikke påvise en kausal sammenhæng. Fritidsjobbet kan med andre ord være en indikator på, at den unge er motiveret og ambitiøs, og at det derfor i lige så høj grad er derfor, vi ser en korrelation. Den kvantitative analyse suppleres derfor med kvalitative interviews, der kan bidrage til forståelsen og sandsynliggørelsen af en kausal sammenhæng mellem det at have et fritidsjob og tilbøjeligheden til at tage en uddannelse og/eller komme i beskæftigelse senere i livet. Endelig afsøges litteraturen for at be- eller afkræfte en kausal sammenhæng mellem det at have et fritidsjob og det at tage en uddannelse.

1 Frederiksen & Larsen, 2011: *Fritidsjobindsatser. Inspiration til arbejdet med unge og fritidsjob.*

2 LO definerer en fritidsjobber som: Fritidsjobberen er mellem 13 og 17 år. Fritidsjobberen har typisk en ugentlig arbejdstid på 25 timer eller derunder. Fritidsjobberen skal være tilmeldt en uddannelsesinstitution eller folkeskolen. (Hansen, 2011)

3 Rambølls definition på fritidsjob er *lønnet beskæftigelse med årsindkomst mellem 10.000 og 120.000 kr. samtidig med grundskole eller ungdomsintervallet fra 15 til 19 år.* (Rambøll, 2009a)
Data om lønnet beskæftigelse kommer fra RAS-statistikken (registerbaseret arbejdsstyrkestatistik), men pga. databrud har vi udeladt denne del.

4 Ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråds undersøgelse (Juul & Baadsgaard, 2011) "Den sociale arv tynger Danmark - Fordeling og vækst 2011" nedarves forældrenes uddannelsesniveau og indkomsplassering i stigende grad. SFI undersøgelsen (Jensen & Jessen, 2005) "Unge uden uddannelse" fra 2005 konkluderer også at mange unge uden uddannelse efter grundskolen kommer fra hjem med svage ressourcer.

5 Med en timeløn på 100 kr., en deltidsansættelse med 25 timer ugentlig og 46 arbejdsuger på et år, er årsindkomsten 115.000 kr. Det må være omkring et minimum for at en person kan regnes for at være beskæftiget og ikke primært på offentlig forsørgelse.

Konklusioner og anbefalinger

Meget tyder på, at fritidsjobindsatser kan give unge i udsatte områder et skub i den rigtige retning.

Der er behov for at hjælpe unge i udsatte boligområder i fritidsjob

Der er markant færre unge i boligområder med en helhedsplan, som har et fritidsjob, end der er i landet som helhed. I løbet af 2009 havde 24 % af de 13-18-årige i helhedsplansområderne, som gik i skole, en erhvervsindkomst på over 2.000 kr. Til sammenligning lavede LO i 2010 en opgørelse,⁶ som viste, at i landet som helhed havde ca. 50 % af unge haft et fritidsjob. Ser vi på dem, der har arbejdet mere i løbet af året, er billedet det samme. Her er det 14 % af unge i helhedsplanerne og 25 % i landet som helhed, som har haft en fritidsjobindtægt på over 10.000 i 2009.

Dertil kommer, at beboerne i udsatte boligområder generelt har en lavere indtægt end landets befolkning som helhed. De unge har simpelthen færre penge til rådighed, og har dermed i højere grad behov for en indtægt. Det er da også det aspekt, der går igen, når de unge fortæller om deres motivation for at finde et fritidsjob. Her er det hovedsageligt indkomsten, der peges på, fordi det giver de unge mulighed for at være mindre afhængige af deres forældre, og fordi en indkomst giver dem mulighed for at deltage i diverse aktiviteter både i fritidslivet og i forbindelse med skole og uddannelse.

Endelig er de voksne i de udsatte boligområder i mindre grad tilknyttet arbejdsmarkedet. Det betyder for det første, at de unge i mindre grad kan se deres forældre som rollemodeller i forbindelse med integration på arbejdsmarkedet, og for det andet at deres forældre i mindre grad har erfaringer og netværk at trække på, hvis de skulle hjælpe deres børn med at finde et fritidsjob.

Vi kan derfor konkludere, at der i de udsatte boligområder er et større behov for at hjælpe de unge i fritidsjob.

Flere har et fritidsjob i områder med en fritidsjobaktivitet

I 2007 er andelen af unge, der er i fritidsjob den samme i indsats- og kontrolområderne, mens andelen er signifikant højere i indsatsområderne i 2009. Forskellen er dog relativt lille, men signifikant fordi undersøgelsen er

baseret på mange områder. Der er således tegn på en begyndende positiv udvikling i indsatsgruppen og dermed en indikation af, at indsatserne godt kan rykke ved andelen af unge, der er i fritidsjob.

Et udsnit af fritidsjobaktiviteterne har indberettet deres foreløbige resultater, og de store fritidsjobaktiviteter har formået at få mellem 50 og 100 unge i fritidsjob.

Fordele ved fritidsjobvejledningerne er blandt andet, at de når ud til en stor del af boligområdernes unge, og at de unge kommer i ordinære fritidsjobs og dermed får føling med det ordinære arbejdsmarked. De unge, som gør brug af fritidsjobvejledningerne, bliver klædt på til jobsøgningen. I nogle af aktiviteterne bliver de unge også støttet i fastholdelsen af fritidsjobbet. De lærer at skrive en god ansøgning, at gå til jobsamtale og de bliver bedre til at sælge sig selv og sende de rigtige signaler. Omvendt er der en relativt stor del af fritidsjobaktiviteterne, der ikke kan leve op til deres egne succeskriterier. Succesen i disse aktiviteter er i høj grad afhængig af projektets relation til eksterne aktører, ligesom der kan være en risiko for, at det kan være sværere for de unge at finde et fritidsjob udenom vejledningen.

Fordele ved lommepegeprojekterne (hvor de unge ansættes i boligafdelingen eller helhedsplanen) er, at man har større kontrol over indsatsens succes, og lommepegeprojekterne lever dermed i højere grad op til deres opstillede mål. Samtidig tilbydes de unge en stor del læring i selve ansættelsen. De unge bliver forberedt til et ordinært fritidsjob, lærer at møde til tiden og får nogle succesoplevelser. Omvendt kan lommepegeprojekterne ofte kun arbejde med et mindre antal unge ad gangen. Afhængigt af målgruppen kan man gøre brug af den ene eller den anden type aktivitet. Lommepegeprojekterne er særligt egnede til den yngre del af målgruppen, som skal klargøres til et ordinært fritidsjob.

Fritidsjob kan have betydning for de unges fremtid

Unge fra udsatte boligområder, der havde et fritidsjob som 15-årige, er mere tilbøjelige til

at være i uddannelse som 17-årige og i beskæftigelse eller uddannelse som 19-årige end de, der ikke har haft et fritidsjob. Når vi ser specifikt på gruppen af unge, som har forældre med en samlet årlig erhvervsindkomst på under 120.000 kr., så er forskellen mellem de unge, der havde fritidsjob og de, der ikke havde fritidsjob som 15-årige, ganske udtalt. To år senere, da de unge var blevet 17 år, var det 62 % af dem, der havde haft et fritidsjob, der nu var i gang med en uddannelse, mens det gjaldt for 47 % af dem, der ikke havde haft et fritidsjob. Fire år senere, da de unge var blevet 19 år, var 58 % af de tidligere fritidsjobbere i uddannelse, mens det gjaldt for 45 % af dem, der ikke havde haft et fritidsjob. 34 % af fritidsjobberne var i beskæftigelse, hvorimod det samme kun gjaldt for 20 % af dem, der ikke havde haft et fritidsjob som 15-årige. Udviklingen for gruppen af fritidsjobbere med forældre med lav indkomst ligner udviklingen for dem, med forældre med højere indkomst, der ikke havde et fritidsjob.

Det kan tyde på, at fritidsjobbet kan være med til at give et løft til unge af forældre med svag tilknytning til arbejdsmarkedet, og dermed være med til at bryde den sociale arv. Samtidig kan vi dog ikke på baggrund af den statistiske korrelation alene konkludere, at der er en kausal sammenhæng mellem fritidsjobbet og tilbøjeligheden til at tage en uddannelse eller at være i beskæftigelse.

Med baggrund i interviews med projektmedarbejdere og unge i fritidsjobaktiviteterne, samt i litteraturen, kan vi konkludere, at de unge gennem fritidsjobbet får styrket deres kompetencer og motivation i forhold til arbejdsmarkedet. Nogle af de ord, der går igen, når det beskrives, hvad de unge lærer er føling med arbejdsmarkedet og brede arbejdsmarkedskompetencer, det er med til at løfte de unges ambitioner og selvværd og det giver de unge selvtilliden og motivationen til at komme videre f.eks. med en uddannelse. Så selvom vi ikke kan konkludere, at fritidsjobbet fører til uddannelse eller beskæftigelse, så er der meget, der taler for, at fritidsjobbet kan være med til at starte en positiv udvikling.

Anbefalinger

- Det kan anbefales at arbejde med at få unge fra udsatte boligområder i fritidsjob.
- Fokusér på de svage unge – her er behovet og effekten størst.
- Fokusér på de unges fastholdelse i fritidsjobbet – så er der sandsynlighed for en langsigtet effekt.
- Overvej om det er muligt at skabe nye jobs – f.eks. gennem virksomheders CSR-strategier eller ved at ansætte unge i boligafdelingen.
- Kombinationen af lommepengeprojekt og formidling af ordinære jobs kan anbefales – især for den yngre gruppe af svage unge.
- Målret tilbuddene til målgruppen, så de får lige den hjælp, de har behov for – de unge bør ikke blive mere afhængige af vejledningen end nødvendigt.
- Dan jer et overblik over hvad andre aktører i området laver – hvordan supplerer I bedst hinanden?

6 http://www.lo.dk/Tema/TemaArkiv/2010/fritidsjob/baggrund_fritidsjob.aspx.

Behovet i udsatte områder

Unge i udsatte boligområder har et særligt behov for hjælp til at få et fritidsjob. Langt færre unge i udsatte boligområder end i landet som helhed har et fritidsjob. De kan ikke forvente den samme hjælp hjemmefra, fordi forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet er lav.

I løbet af 2009 havde 24 % af de 13 til 18-årige, der boede i et område med en helhedsplan haft et fritidsjob, hvor de havde haft en indkomst på minimum 2.000 kr. Dette skal ses i lyset af, at på landsplan har omkring halvdelen af alle unge mellem 13 og 17 år, ifølge en LO-opgørelse fra 2010, et fritidsjob.⁷

]] Det er vigtigt at få en start på arbejdsmarkedet - at få lidt føling med det. De unge i de udsatte områder skal have de samme chancer som resten af Danmarks unge for at få den start på arbejdsmarkedet. Mange af de unges forældre har ingen tilknytning til arbejdsmarkedet. Derfor kan de ikke i så høj grad hjælpe deres børn med at finde et fritidsjob. Nogle af de unge har sociale problemer, og har derfor brug for en særlig støtte til at finde et fritidsjob.

Dea Petersen
AKB Fritidsjobkonsulenterne

Ser vi på andelen af unge, der har arbejdet mere, er billedet det samme. 14 % af unge mellem 13 og 18 år har i løbet af 2009, samtidig med at de gik i skole, haft en indtægt på over 10.000, hvilket svarer til 3-4 timers arbejde ugentligt gennem hele året. I landet som helhed gælder det for 25 % af de 13 til 18-årige.

Dertil kommer, at unge i de udsatte boligområder slet og ret har færre penge til rådighed end unge i resten af landet, og dermed har de i højere grad behov for en indtægt. En undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viser, at i de 26 områder, som var på det tidligere Socialministeriums "ghettoliste", var 17,2 % af beboerne som gennemsnit fattige i 2009. I landets almene boliger er 7,2 % af beboerne fattige, mens det i landet som helhed er 4,4 % af beboerne, som er fattige. Børnene er særligt udsatte i de almene boliger. Over 12 % af de børn, der bor i almene boliger er fattige, mens det er 5,4 % i landet som helhed.⁸

En udtalelse fra én af de unge, som er kommet i fritidsjob, illustrerer da også, at de unge har brug for en indkomst. Ghiath fortæller, hvorfor han gerne ville have hjælp til at finde et fritidsjob:

]] Helt klart pga. penge! Jeg har tidligere haft fritidsjob, hvor jeg tjente mine egne penge. Jeg synes, at jeg er blevet så gammel, at jeg godt kan klare mig selv, og at det er flovt at spørge derhjemme om at få penge. [...] Jeg vidste ikke, hvordan man skriver en jobansøgning og jeg ville rigtig gerne have et fritidsjob.

Ghiath (17 år)

Lars Bovbjerg er politimand, og arbejder i SSP-projektet "Ung i job" på Nørrebro i København.

Endelig er de voksne i de udsatte boligområder i mindre grad tilknyttet arbejdsmarkedet. Således var 37 % af de 35 til 49 årige (som i grove træk må inkludere forældrene til de unge, der potentielt kan have et fritidsjob) i ca. 90 udsatte boligområder på offentlig forsørgelse.^{9,10} I landet som helhed gjorde det sig gældende for godt og vel 20 % i den samme aldersgruppe.¹¹ Det betyder for det første, at de unge i mindre grad kan se deres forældre som rollemodeller i forbindelse med integrationen på arbejdsmarkedet, og for det andet, at deres forældre i mindre grad har netværk og erfaringer at trække på til at hjælpe deres børn med at finde et fritidsjob. Dette kan Lars Bovbjerg, SSP-medarbejder på Nørrebro i København, bekræfte.

» Behovet er særligt stort blandt de unge i udsatte boligområder, fordi de mangler netværket og kompetencerne til selv at finde sig et fritidsjob. Deres forældre kan ikke hjælpe dem med at søge job, og de har heller ikke kontakter til virksomhederne. De unge, der kommer til mig, vil ofte gerne noget andet end deres forældre. De siger selv, at de vil have et "normalt" fritidsjob. De vil ikke stå i kiosken eller hos grønthandleren.

Lars Bovbjerg
SSP Nørrebro

Alt i alt er der flere faktorer, der peger i retning af, at der er et særligt behov for at hjælpe unge i udsatte boligområder med at finde et fritidsjob. Langt færre i de udsatte områder har et fritidsjob, der er større fattigdom i områderne, og de unge har derfor i højere grad behov for at tjene deres egne penge. Endelig har de sværere ved at få et fritidsjob, idet de ikke kan forvente den samme hjælp hjemmefra, som unge fra andre boligområder kan.

7 http://www.lo.dk/Tema/TemaArkiv/2010/fritidsjob/baggrund_fritidsjob.aspx.

8 Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2011: *Fattigdom i Danmark. Op mod fjerde lever i fattigdom i danske ghettområder*. I analysen er gruppen af fattige afgrænset ved OECD's fattigdomsgrænse, hvor personer med en indkomst under 50 % af medianindkomsten betegnes som fattige. Indkomsten er opgjort husstandsækvivaleret, således at der tages højde for stordriftfordele i familien.

9 Se bilag 3 for en uddybning af, hvad der indgår i kategorien af beboere på offentlig forsørgelse.

10 Baseret på data fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters liste over ca. 90 udvalgte almene boligområder med problemer i forskelligt omfang.

11 Baseret på data fra Statistikbanken (Danmarks Statistik).

De kortsigtede effekter

Fritidsjobaktiviteter gør en forskel. I udsatte boligområder med en boligsocial fritidsjobaktivitet har flere af de 13-18-årige beboere, end i andre udsatte boligområder, et fritidsjob.

Fritidsjobaktiviteter i landets helhedsplaner

En rundringning til landets helhedsplaner har vist, at mellem 60 og 70 af helhedsplanerne arbejder med at hjælpe unge fra områderne i fritidsjob. Metoder, målgruppe og formål varierer indsætterne imellem. CFBU's inspirationskatalog til arbejdet med fritidsjob i udsatte boligområder, identificerer fire overordnede typer af fritidsjobsindsatser.¹²

Lommepegeprojekt-modellen:

Lommepegeprojekter er meget udbredte i de sociale helhedsplaner. De er karakteriseret ved at give de unge fritidsjob under beskyttede forhold. De unge ansættes i boligområdet og aflønnes af boligorganisationen eller helhedsplanen. De får typisk mere hjælp til at løse opgaverne, og får længere snor, end de ville få i et ordinært fritidsjob. Et andet karakteristika er, at det arbejde, de unge udfører, på den ene eller den anden måde bidrager positivt til boligområdet.

Den ikke-håndholdte model:

I den ikke-håndholdte tilgang består indsatsen i at informere om fritidsjob, hjælpe den unge med at finde ud af, hvad vedkommende kan og vil, skrive en god ansøgning og støtte den unge i selv at finde et fritidsjob. Her har den unge selv ansvaret for at tage kontakten til arbejdsgiveren.

Den håndholdte model:

Den håndholdte tilgang til arbejdet med fritidsjob er karakteriseret ved, at man hjælper den unge ikke blot ved at informere om mulighederne for fritidsjob og at skrive en ansøgning, men også ved, at man på forskellig vis hjælper den unge med at kontakte en arbejdsgiver, eller ligefrem "matcher" den unge med en bestemt arbejdsplads. Den håndholdte indsats kan også bestå i, at man støtter mindre ressourcestærke unge til at blive i stand til at varetage et fritidsjob, gennem pædagogiske forløb, som ikke udelukkende har fokus på jobsøgning. Endelig kan der også være et opfølgende element, hvor fritidsjobvejledningen støtter den unge og arbejdsgiveren i at fastholde den unge i ansættelsen.

Den todelte model:

Projekterne under "den todelte model" er karakteriseret ved, at man har lavet en arbejdsdeling mellem den lokale helhedsplan og en anden aktør, som er specialiseret i at hjælpe unge i fritidsjob (og uddannelse). Rekrutteringen af de unge sker lokalt i helhedsplanen, mens den specialiserede aktør varetager fritidsjobformidlingen.

Lommepegeprojekter:

- Målgruppen er typisk mellem 13 og 17 år.
- Målopfyldeelse er på ca. 90 %.
- Der opgøres typisk på antal unge, der ansættes i boligområdet, fastholdelse og antal unge, der kommer i ordinært fritidsjob.
- Et mål med lommepegeprojekterne er ofte at mindske hærværk i områderne.
- 5 lommepegeprojekter har indtil videre haft ca. 150 unge ansat.

Fritidsjobvejledninger:

- Målgruppen er typisk mellem 15 og 25 år.
- Målopfyldeelse er på ca. 42 %.
- Der opgøres typisk på antal vejledninger, antal unge i fritidsjob og fastholdelse i fritidsjob.
- 7 projekter har tilsammen vejledt knap 1000 unge om fritidsjob.
- 4 projekter har tilsammen fået ca. 250 unge i fritidsjob.

Resultater af fritidsjobaktiviteter i helhedsplanerne

Der er 17 helhedsplaner, der indberetter resultater vedrørende lommepegeprojekter og fritidsjobvejledninger i de obligatoriske resultatindberetninger fra de igangværende helhedsplaner.¹³ I boksen på forrige side har vi opdelt dem i to overordnede typer, nemlig lommepegeprojekter og fritidsjobvejledninger (hvor alle de tre typer, den håndholdte, den ikke-håndholdte og den to-delte model er slået sammen).

I forhold til opnåelsen af de opstillede succeskriterier, er der en markant forskel på aktiviteter, der vejleder og formidler fritidsjob, og aktiviteter, hvor de unge ansættes i lommepegeprojekter. I lommepegeprojekterne er der en opnåelsesgrad på 90 % målt på alle trin,¹⁴ der er indberettet resultater på, mens målopfyldelsen i fritidsjobaktiviteterne er på 42 %. De angivne forklaringer på, at man ikke opnår succeskriterierne i fritidsjobvejledningerne, indikerer, at det er sværere at sætte realistiske succeskriterier, og at det er nogle indsatser, hvor resultaterne i højere grad er afhængig af eksterne samarbejdspartnere, af virksomheder og af konjunkturer på arbejdsmarkedet, end hvad der gør sig gældende i lommepegeprojekterne. Her sker det ofte, at stillingerne til de unge oprettes i helhedsplansregi eller i afdelingen, og projektet er derfor i langt højere grad selv herre over resultaterne.

Det giver anledning til overvejelser omkring muligheder for i højere grad at benytte sig af lommepegeprojektmodellen og oprette fritidsjobs til unge i boligafdelingerne. Det

tyder på, at succesraten ved den model kan blive højere. Omvendt giver fritidsjobvejledningerne mulighed for at nå ud til et bredere udsnit af målgruppen, og resultaterne fra fritidsjobvejledningerne vidner da også om, at nogle af fritidsjobvejledningerne har stor succes med at få målgruppen i fritidsjob.

Alt efter målgruppen er det relevant at overveje, hvor tæt og håndholdt indsatsen bør være. Er de unge klar til at komme i ordinært fritidsjob, skal de måske bare have lidt vejledning til jobsøgningen. Er de omvendt ikke klar til at indgå på en arbejdsplads, er det en god idé at ansætte dem i et lommepegeprojekt i afdelingen.

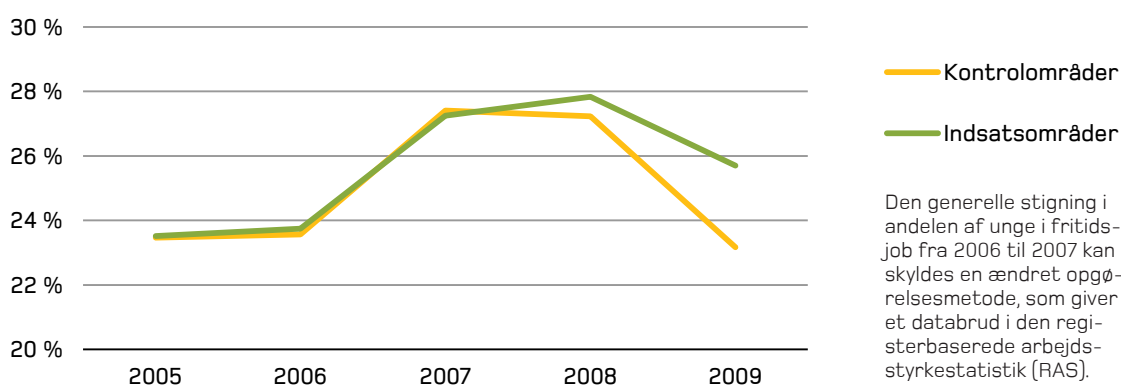
Begyndende effekter i indsatsområderne

Ser vi overordnet på andelen af unge, der er i fritidsjob i de områder, hvor der i helhedsplanen er en fritidsjobvejledning eller et lommepegeprojekt, kan vi se en begyndende positiv udvikling.

Med registerdata fra Danmarks Statistik har vi set på andelen af unge i fritidsjob, hvor den årlige erhvervsindkomst er over 2.000 kr. 30 helhedsplansområder, har haft en indsats, som er startet op senest i 2009. Udviklingen i disse områder sammenlignes med udviklingen i 97 helhedsplansområder uden fritidsjobaktiviteter.¹⁵

I indsatsområderne bor der tilsammen knap 6.000 unge, mens der i kontrolområderne bor knap 13.000 unge mellem 13 og 18 år. I 2009 var 25,7 % af de unge i indsatsområderne i fritidsjob, mens 23,2 % af de unge i kontrolområderne havde et fritidsjob.

Diagram 4.1: Andelen af 13-18-årige i fritidsjob i henholdsvis kontrol- og indsatsområderne i perioden 2005-2009.

Udviklingen i andelen af børn og unge, der har et fritidsjob i indsatsområderne følger udviklingen i kontrolområderne indtil hovedparten af aktiviteterne starter omkring 2008 og 2009. Herefter tegner der sig en begyndende forskellig udvikling for indsatsområderne. Således har indsatsområderne haft en mindre negativ udvikling end kontrolgruppen siden aktiviteterne startede op. I 2007 er andelen af unge, der er i fritidsjob den samme i indsats- og kontrolområderne, mens andelen er signifikant²⁶ højere i indsatsområderne i 2009.

Det er ganske få år, vi har at vurdere udviklingen ud fra, men tallene tyder på en begyndende relativ positiv udvikling i indsatsgruppen og kan ses som et tegn på, at aktiviteterne i helhedsplanerne kan rykke ved andelen af unge, der er i fritidsjob.

Hvad giver det de unge?

Hvad er det, der gør, at fritidsjobaktiviteterne kan få de unge i fritidsjob? Og hvad får de unge ud af aktiviteten? To af de helhedsplansprojekter, der har haft mange unge igennem deres indsats, er helhedsplanen i Mjølnerparken, og Fritidsjobkonsulenterne, som virker i forskellige bydele i København. I Mjølnerparken arbejder man på to fronter, idet man både ansætter unge beboere i boligafdelingen, og derefter hjælper dem i fritidsjob udenfor afdelingen. Hos Fritidsjobkonsulenterne vejleder man de unge i jobsøgning og skaffer kontakt til arbejdsgivere. Se nedenstående boks for en beskrivelse af de to projekter.

CFBU har haft adgang til interviewmateriale fra en gruppe unge, som har fået fritidsjob gennem Fritidsjobkonsulenterne. Derudover

Mjølnerparken:

- **Starttidspunkt:** Fritidsjobindsatsen i Mjølnerparken startede i september 2008, hvor SSP-projektet "Ung i job" startede sin indsats på Nørrebro, hvor Mjølnerparken er beliggende. Helhedsplanen i Mjølnerparken begyndte deres første lommepengeprojekt i januar 2009.
- **Metode:** Fra slutningen af 2009 har helhedsplanens indsats arbejdet tæt sammen med Lars Bovbjerg hos "Ung i job", således at de unge først har ét års ansættelse i helhedsplanens lommepengeprojekt, hvorefter Lars hjælper dem med at få et ordinært fritidsjob udenfor boligområdet.
- **Målgruppe:** De 15-17-årige unge. De starter i lommepengeprojektet efter de er fyldt 15.
- **Formål:** Formålet med indsatsen er at motivere de unge fremadrettet, mens indsatsen samtidig skal holde de unge ude af kriminalitet. Derudover arbejder de unge med renholdelse af fællesarealerne, således at alle beboere skal få glæde af indsatsen.
- **Resultater:** Der har de seneste to år været ansat ca. 50 unge i fritidsjob i afdelingen. Hovedparten af disse har efterfølgende fået ordinært fritidsjob gennem SSP-indsatsen.

Fritidsjobkonsulenterne:

- **Starttidspunkt:** Indsatsen startede i september 2009 på Sjælør, og i januar 2010 på Nørrebro.
- **Metode:** Fritidsjobkonsulenterne hjælper de unge med jobsøgningen. De hjælper med at lave ansøgninger, de holder jobsøgningskurser for de unge, og de skaber kontakt til virksomheder. De fleste unge, som Fritidsjobkonsulenterne hjælper, er blevet henvist af nogle af Fritidsjobkonsulenternes samarbejdspartnere i lokalområdet.
- **Målgruppe:** De 13-17-årige unge fra udsatte boligområder, der af den ene eller anden årsag har svært ved selv at skaffe sig et fritidsjob.
- **Formål:** Formålet med projektet er at medvirke til integration af unge, der ellers risikerer at blive tidligt marginaliseret i forhold til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, gennem tilbud om fritidsjob.
- **Resultater:** Indsatsen har indtil videre hjulpet omkring 120 unge i fritidsjob siden opstarten.

har CFBU foretaget interviews med projektmedarbejdere i Mjølnerparken og Fritidsjobkonsulenterne, samt med enkelte unge fra Mjølnerparken. Interviewene kan give en indikation af, hvad det er for kompetencer, fritidsjobaktiviteterne kan være med til at udvikle hos de unge i områderne.

Den konkrete erfaring fra arbejdet i Mjølnerparken

I Mjølnerparken er hovedparten af de voksne beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet, og mange har forskellige sociale og psykiske lidelser. Det har ifølge projektmedarbejdere i områdets helhedsplan betydning for de unges tilknytning til og opfattelse af det at gå på arbejde. En stor del af de unge i området mangler positive rollemodeller og netværk i forhold til arbejdsmarkedet. Derfor peger projektmedarbejderne på nødvendigheden af at motivere og overbevise de unge om, at det er muligt at tjene sine penge selv og på sigt blive selvforsørgende.

I Mjølnerparken ansætter de derfor unge beboere til oprydnings- og rengøringsarbejde i boligafdelingen. Lomme pengeprojektet under helhedsplanen i Mjølnerparken begyndte januar 2009 for de 13-14-årige, dog organiseret anderledes end i dag. Fra januar 2010 ændredes målgruppen til de 15-årige. Fritidsjobvejledningen i SSP-regi begyndte i september 2008. I løbet af de sidste to år, har ca. 50 unge beboere fra Mjølnerparken været ansat i afdelingen. Formålet er både at gøre noget positivt for boligafdelingen og

at klæde de unge på til at kunne påtage sig et ordinært fritidsjob udenfor afdelingen, og på lang sigt blive selvforsørgende.

En vigtig motivation for de unge er de penge, de tjener gennem fritidsjobbet. Det tager toppen af fattigdomsproblematikkerne blandt de unge, og giver dem mulighed for i højere grad at deltage i aktiviteter i forbindelse med skole, uddannelse og fritidsaktiviteter.

I gennem ansættelsen i afdelingen bliver de unge forberedt til arbejdsmarkedet og dermed til at kunne varetage et ordinært fritidsjob udenfor afdelingen.

» Det handler om at skole dem til at lave et stykke arbejde. Det kan være at møde til tiden, at udføre et stykke arbejde på den afsatte tid. Så de ikke bare kommer her og tror, at man kan udfylde arbejdsdagen med at sidde på røven for nu at sige det rent ud. [...] Så man får en eller anden form for en fast ramme; Man skal møde, man skal arbejde, og så får man en gulerod i den sidste ende, som er at pengene ryger ind på ens konto.

Jan Christoffersen
Ejendomsinspektør i Lejerbo

Unge, CFBU har talt med og som har været ansat i Mjølnerparken, lægger da også vægt på, at det var godt for dem at lære at passe et arbejde på hjemmebane, inden de skulle udenfor Mjølnerparken og arbejde. Så ud over de penge, de tjente ved at arbejde i Mjølnerparken, så var det en motivation for

Allaa og Marwa har været ansat i fritidsjob i Mjølnerparken og har nu begge ordinært fritidsjob udenfor afdelingen.

dem, at de kunne få lov at prøve det af – det at have et fritidsjob. Som et par af pigerne, der tidligere har været ansat i Mjølnerparken og nu er ansat i henholdsvis Tiger og Fitnessdk, fortæller om hvorfor det er godt at have et arbejde:

» Fordi så tjener man sine egne penge. At have ansvar for sig selv og ikke hele tiden skulle spørge nogen om penge.

» Og så også fordi vi gerne ville prøve det, inden vi skulle ud og have et rigtigt arbejde. Det var vores første job.

Allaa og Marwa (begge 16 år)

De samme piger havde i begyndelsen svært ved at komme til tiden, men lærte det efterhånden.

» Ja, først var vi ikke så gode til det. Da vi arbejdede i Mjølnerparken. Det var fordi vi arbejdede om morgenen. Så skulle vi stå op ved 12-tiden, og så skulle vi lige spørge vores chef om vi kunne komme kl. 13 eller 14, fordi vi ikke lige kunne stå op. Men det er rigtigt. Det kan vi ikke i vores nye job.

Allaa og Marwa (begge 16 år)

De har også fået nogle mere konkrete kompetencer via arbejdet i Mjølnerparken, som de kan bruge i deres ordinære fritidsjobs udenfor afdelingen. Eksempelvis nævner de, at de lærte at gøre ordentlig rent, og at det har haft betydning dels for at de kunne få et ordinært fritidsjob udenfor afdelingen, og dels for at de nu er gode til at passe deres nuværende fritidsjobs.

For disse unge piger har jobbet i Mjølnerparken haft betydning for deres muligheder for at komme ud i et ordinært fritidsjob. Det tyder på, at man med lommepengeprojektet – fritidsjob i boligafdelingen – under ”beskyttede” forhold kan klæde de unge på til et ordinært fritidsjob. De unge lærer både at passe et job, at komme til tiden, at gøre arbejdet ordentligt, og de får nogle helt konkrete kompetencer (f.eks. i forhold til rengøring), som gør det nemmere for dem, at få og passe et ordinært fritidsjob efterfølgende.

Projektmedarbejderne peger da også på, at de begynder at kunne se nogle holdningsændringer blandt de unge beboere.

» Jeg kan mærke, at de begynder at vise respekt. Nu er det heller ikke længere nedværdigende at have et lønnet arbejde. Og det er ikke længere lige så flovt at gå og rydde op på fællesarealerne. Nu ved man, at der er gode penge i det. Det handler om holdningsændringer.

Ahmad El-Khatib

Leder af fritidsjobprojektet i Mjølnerparken

Gevinsterne ved lommepengeprojektet kan rides op i følgende punkter:

- De unge bliver forberedt til et ordinært fritidsjob.
- Lærer at møde til tiden.
- Får forståelse for hvad det vil sige at løse en opgave.
- Får succesoplevelser og finder ud af, at de kan passe et arbejde.
- Beboerne generelt får et bedre bomiljø.

Hjælp til at søge jobs

Både Fritidsjobkonsulenterne og helhedsplanen i Mjølnerparken har formidlet fritidsjob til mange unge beboere. Begge projekter samarbejder med andre aktører i området, og resultaterne af aktiviteterne skal ses i samspil med hans indsats.

Der har de seneste to år været ansat ca. 50 unge i fritidsjob i boligafdelingen. Hovedparten af disse har efterfølgende fået ordinært fritidsjob med hjælp fra Lars Bovbjerg, som er koordinator hos ”Ung i job” i SSP-regi, og som også fået en bredere del af de unge beboere i Mjølnerparken i fritidsjob.¹⁷ Det kan ses i andelen af unge beboere i Mjølnerparken, der har et fritidsjob. Andelen har således været støt og markant stigende over de seneste år (se tabel 4.1 på næste side).

Fritidsjobkonsulenterne har været i gang siden slutningen af 2009. De har fået ca. 180 unge i fritidsjob frem til slutningen af 2011. For ca. halvdelen af dem, er begge forældre uden arbejde.

Tabel 4.1. Fritidsjobtal, Mjølnerparken

	2005	2006	2007	2008	2009
Antal beboere 13-14 år	137	146	131	141	139
Antal beboere 15-18 år	112	132	179	206	222
Antal beboere 13-14 år med fritidsjob (2.000 - 10.000 kr./år)	2	2	11	7	16
Antal beboere 13-14 år med fritidsjob (10.000 - 110.000 kr./år)	3	2	0	5	18
Antal beboere 15-18 år med fritidsjob (2.000 - 10.000 kr./år)	10	10	14	31	29
Antal beboere 15-18 år med fritidsjob (10.000 - 110.000 kr./år)	21	18	38	54	67
Andel beboere 13-14 år med fritidsjob	3,6 %	2,7 %	8,4 %	8,5 %	24,5 %
Andel beboere 15-18 år med fritidsjob	27,7 %	21,2 %	29,1 %	41,3 %	43,2 %
Andel beboere 13-18 år med fritidsjob	14,5 %	11,5 %	20,3 %	28,0 %	36,0 %

I begge projekter beskrives målgruppen som unge beboere fra boligområder, hvor tilknytningen til arbejdsmarkedet er lavere end i resten af landet. Det er unge mennesker, som ikke kan få den fornødne hjælp hjemmefra til at søge et job, fordi deres forældre ikke har erfaringen og netværket til det. Formålet med fritidsjobvejledningen er derfor at give disse unge mennesker en mulighed for at komme lidt foran i køen ved at klæde dem bedre på i konkurrencen om fritidsjobbene.

» Mit indtryk er ikke, at der kommer flere jobs ud af, at vi er her. [...] Det, vi har betydning for, er, hvor mange i målgruppen, der kommer i fritidsjob.

Dea Petersen
AKB Fritidsjobkonsulenterne

Et gennemgående træk i de to projekter er, at der fokuseres på, at de unge får hjælp til at søge jobs. Især hos Fritidsjobkonsulenterne lægges der vægt på at hjælpe de unge med at få skrevet nogle gode ansøgninger, og at snakke om hvordan man opfører sig, når man går ud med ansøgningerne og til jobsamtale. Dea fra Fritidsjobkonsulenterne uddyber:

» Vi giver dem noget af den sociale kapital, som de ikke har med hjemmefra.

Dea Petersen
AKB Fritidsjobkonsulenterne

Baseret på interviews med projektmedarbejdere og de unge, kan de tillærte kompetencer i forhold til jobsøgning opsummeres i nogle punkter:

- De lærer at skrive en god ansøgning.
- De lærer hvordan man henvender sig på en potentiel arbejdsplads.
- De lærer hvordan man går til jobsamtale.
- Deres selvværd styrkes. De finder gennem samtaler frem til, hvad de har lyst til og hvad de kan.
- De bliver bedre til at sælge sig selv og sende de rigtige signaler

Nogle steder støttes de også i at blive fastholdt i jobbet. Selve det at være i fritidsjobbet giver også de unge nogle yderligere kompetencer, som vi kommer nærmere ind på i næste kapitel.

Lommepengeprojekterne egner sig dermed godt til en yngre og svagere målgruppe, hvor der er behov for at klargøre de unge til et ordinært fritidsjob. I lommepengeprojekterne kan man arbejde tæt og fokuseret med en lille skare af de unge, som bliver klædt på til arbejdsmarkedet. I fritidsjobvejledningerne kan man få de lidt ældre unge i ordinært fritidsjob. Ofte vil det stadig være nyttigt at hjælpe dem til fastholdelse.

Der kan være en stor variation i gruppen af unge, og det er derfor en god idé at målrette indsatsen, så det passer til den enkelte unge.

Ring i vandet – men også øget konkurrence

Både i Mjølnerparken og hos Fritidskonsulenterne er det oplevelsen, at fritidsjobindsatserne kan skabe ringe i vandet. I Mjølnerparken taler man om holdningsændringer blandt de unge, hvor der nu er en større andel, der

er motiveret for at tjene egne penge. Også de unge, som har været en del af indsatsen fortæller, at de har hjulpet deres venner og veninder til at komme i gang med at finde et fritidsjob. Hos fritidsjobkonsulenterne oplever Dea, at de unge, hun får i fritidsjob kan påvirke andre unge i omgangskredsen, så de hjælper og motiverer deres venner til at få arbejde. Det spredes på flere måder; motivation, troen på det, netværket.

Fokus i selve vejledningsdelen ligger på at give unge fra de udsatte boligområder nogle fortrin i forhold til fritidsjobsøgning og i det hele taget i forhold til at kunne begå sig på arbejdsmarkedet. Det betyder også, at konkurrencen for dem, der ikke benytter vejledningen, kan blive hårdere. Eller med andre ord, bør man være opmærksom på, at der er en risiko for, at de unge i områderne bliver afhængige af vejledningen, bl.a. fordi virksomhederne hellere vil ansætte de unge, som vejlederne anviser. F.eks. fortæller Lars Bovbjerg fra SSP i København, at han visiterer de unge til en arbejdsgiver. Dermed slipper arbejdsgivere ved at samarbejde med ham for at bruge tid på ansættelsesproceduren.

» De har jo typisk måske 100 ansøgninger liggende. Det er lige meget hvilken butik, du går ind i. Så chefen kunne jo let bare indkalde til samtale. Men jeg bruger jo tid til at visitere de unge, så på den måde undgår de jo at tage 20 til samtale. De kan sige hvor mange de skal bruge og hvad skal det være for en gruppe, og så kan jeg hen-vise 2-3 eller bare én til samtale, som jeg tror, er den rigtige.

Lars Bovbjerg
SSP Nørrebro

Det giver gode resultater for dem, der bruger vejledningen. Mange af dem kommer ud i fritidsjob. Men der er en fare for, at det gør det sværere for dem, der ikke bruger vejledningen. Derfor kan man overveje, om det er muligt at også at arbejde på at skabe nye jobs – overtale virksomheder til at oprette flere fritidsjobs – så man ikke gør det sværere for de unge, der selv har mod på at finde et fritidsjob. Inspiration kan hentes i et kommende erfaringskatalog om CSR-indsatser i udsatte boligområder.¹⁸

Opsamling

I en række af landets helhedsplaner hjælper man børn og unge med at finde et fritidsjob. De unge lærer at skrive ansøgninger og gå til samtaler, og de lærer hvad det vil sige at passe et arbejde. Enkelte store fritidsjobaktiviteter har opgjort hvor mange, de har fået videre i fritidsjob. Resultaterne er gode og det begynder så småt at afspejles i andelen af børn og unge i områder med fritidsjobaktiviteter, der har et fritidsjob.

I lommepegeprojekterne kan man klæde de unge på til et ordinært fritidsjob. Det er forholdsvis ressourcekrævende aktiviteter, der kan rumme relativt få unge. I fritidsjobvejledningen har man mulighed for at hjælpe et stort antal unge, men samtidig er der en risiko for, at man gør det sværere at finde et fritidsjob udenom vejledningen.

12 Frederiksen & Larsen, 2011: *Fritidsjobindsatser. Inspiration til arbejdet med unge og fritidsjob.*

13 Siden 2010 har helhedsplaner haft pligt til at indberette resultater til Landsbyggefonden ved brug af et indberetningsskema, som CFBU har udarbejdet. Projekterne selv opstiller deres succeskriterier og indsender efterfølgende løbende resultater ind. CFBU behandler resultaterne og indtaster dem i en database.

14 I de obligatoriske resultatindberetninger opstilles succeskriterier for resultaterne i tre trin gennem indsatsperioden, og resultater indberettes efterfølgende for de tre trin.

15 Se bilag 1 for liste over indsatsområder, og bilag 2 for den geografiske fordeling. Kontrolområderne dækker over 97 udsatte boligområder med en bolig-social helhedsplan, som ikke har en fritidsjobaktivitet.

16 Der er foretaget en chi²-test, hvor $p < 0,00001$. Det vil sige at forskellen mellem de to grupper er signifikant på langt over 0,01-niveauet.

17 Lars Bovbjerg fra "Ung i job" har i alt skaffet fritidsjob til knap 240 unge fra september 2008 til slutningen af 2011.

18 Holck & Tiedemann, 2012: *CSR-indsats i udsatte boligområder. Erfaringskatalog og trin for trin-guide til brug for inddragelse af det lokale erhvervsliv i det forebyggende arbejde med unge i udsatte boligområder.*

Den langsigtede effekt

Unge, der har haft et fritidsjob, er mere tilbøjelige til at komme i uddannelse eller arbejde senere i livet.

Det er de færreste af helhedsplanernes fritidsjobaktiviteter, der har været i gang tilstrækkelig længe til, at vi kan se en effekt i forhold til uddannelse og beskæftigelse. Dertil kommer, at der ikke i særlig vidustrækning måles på de enkelte unge i målgruppens deltagelse på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet i flere år efter de har modtaget vejledning til at finde et fritidsjob. Det er derfor pt. ikke muligt at lave en decideret effektmåling af de langsigtede effekter af fritidsjobaktiviteterne. Vi har derfor valgt at undersøge, hvilken effekt, det har for unge i udsatte boligområder, at have et fritidsjob. Det giver os mulighed for at basere vores konklusioner på et relativt stort datamateriale og giver en god indikation af, om vi kan forvente nogle positive langsigtede effekter af helhedsplanernes fritidsjobaktiviteter. Konklusionen er, at unge der har haft et fritidsjob, er mere tilbøjelige til at gå i gang med en uddannelse eller komme i beskæftigelse. Om sammenhængen er kausal kan vi dog ikke entydigt konkludere ud fra tallene.

Den statistiske analyse suppleres med enkelte interviews, som kvalitativt skal belyse hvad de unge får ud af fritidsjobbet. Her er stikordene motivation, selvtillid, højnet ambitionsniveau, integration, forståelse af arbejdspladskulturen, arbejdsmarkedskompetencer og struktur på hverdagen, alt sammen kvaliteter, som kan kvalificere den sammenhæng vi ser statistisk mellem at have haft et fritidsjob og tilbøjeligheden til at tage en uddannelse eller et arbejde.

Unge der har haft et fritidsjob er mere tilbøjelige til at tage en uddannelse

Undersøgelsen er en forløbsundersøgelse, som bygger på registerdata fra Danmarks

Statistik. Vi ser på forløbene for de beboere i udsatte boligområder, der var 15 år i 2005. De opdeles i to undergrupper: de som har fritidsjob og de som ikke har fritidsjob i år 2005, og det undersøges om der er forskel på undergrupperne i forhold til hvor mange af de unge, der er i beskæftigelse eller i en ungdomsuddannelse i 2007 og 2009. Desuden har vi valgt at inddrage forældrenes erhvervsindkomst, da forældrenes beskæftigelsessituation er en central faktor for børnenes senere uddannelse og beskæftigelsessituation. Hver ungegruppe underopdeles derfor i to ud fra, om forældrenes samlede erhvervsindkomst er over eller under 120.000 kr. årligt. (tabel 5.1)

Unge fra udsatte boligområder, der havde et fritidsjob som 15-årige, er i højere grad tilbøjelige til at være i uddannelse som 17-årige og i beskæftigelse eller uddannelse som 19-årige.

Når vi ser specifikt på gruppen af unge, som må forventes ikke at kunne få den store hjælp hjemmefra, fordi deres forældre kun har en ringe tilknytning til arbejdsmarkedet,¹⁹ så er forskellen mellem dem, der havde fritidsjob og dem, der ikke havde fritidsjob som 15-årige ganske udtalt. To år efter, da de unge var blevet 17 år, var det 62 % af dem, der havde et fritidsjob, der var i gang med en uddannelse, mens det samme gjaldt for 47 % af dem, der ikke havde et fritidsjob.²⁰ (diagram 5.1 på næste side)

Fire år senere, da de unge var blevet 19 år, var 58 % af fritidsjobberne i uddannelse, mens det gjaldt for 45 % af dem, der ikke havde haft et fritidsjob. 34 % af fritidsjobberne var i beskæftigelse, mens det samme gjaldt for 20 % af dem, der ikke havde haft et fritidsjob som 15-årige.²¹ (diagram 5.2 på næste side)

Tabel 5.1. De unges senere uddannelses- og beskæftigelsessituation set i forhold til forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet

		Forældre med samlet årlig erhvervsindkomst under 120.000 kr.		Forældre med samlet årlig erhvervsindkomst lig eller over 120.000 kr.	
		Med fritidsjob 2005	Uden fritidsjob 2005	Med fritidsjob 2005	Uden fritidsjob 2005
2007	Under uddannelse	61,5 %	46,5 %	72,3 %	59,7 %
	I beskæftigelse	33,8 %	20,5 %	39,3 %	27,3 %
2009	Under uddannelse	57,6 %	45,4 %	55,4 %	52,9 %
	I beskæftigelse	33,8 %	20,5 %	39,3 %	27,3 %

Note: Beskæftigede, der samtidig er under uddannelser, er her ikke medregnet.

Diagram 5.1: Uddrag af forløbsundersøgelsen to år efter (2007). Andelen af de unge, som er under uddannelse

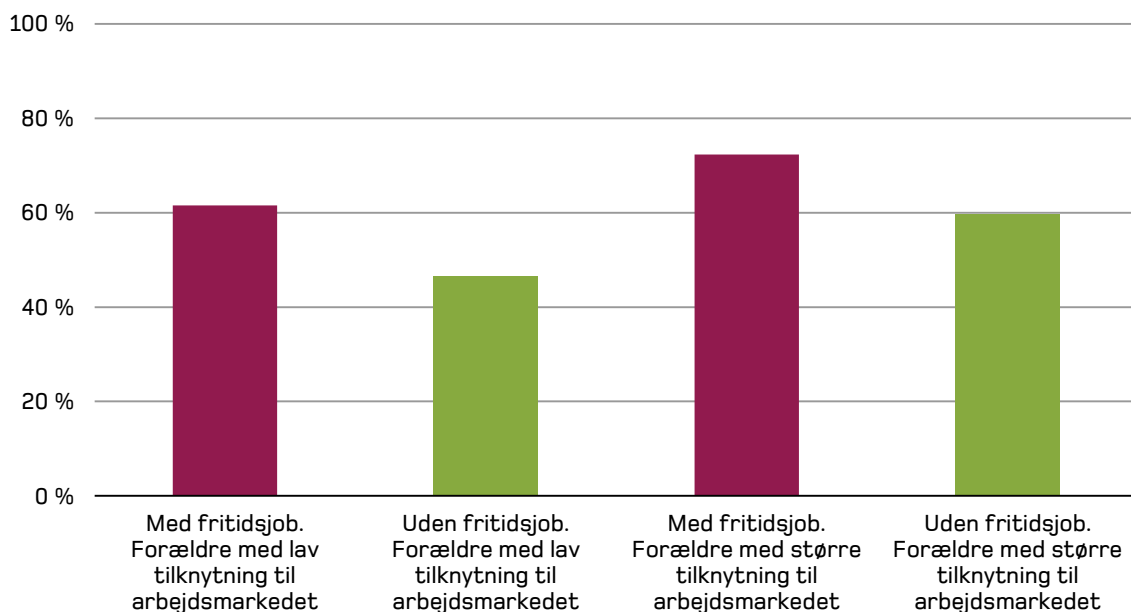
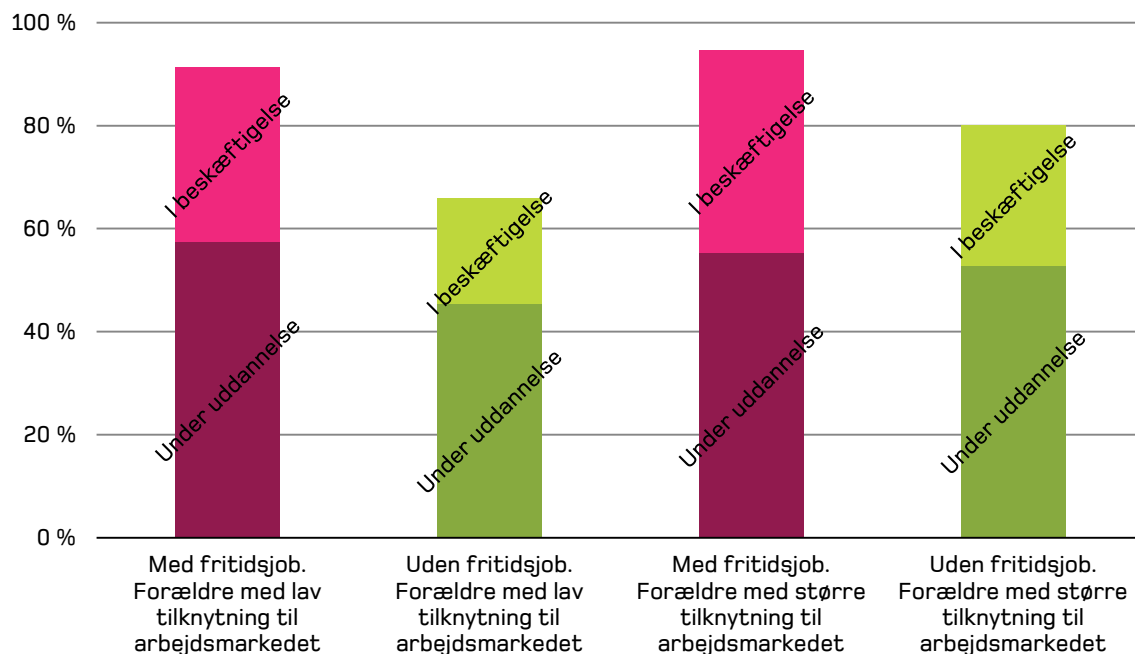

Diagram 5.2: Uddrag af forløbsundersøgelsen fire år efter (2009). Andelen af de unge, som er under uddannelse og i beskæftigelse

Det samme billede gør sig gældende, om end en anelse mindre udtalt, for gruppen af unge, hvor forældrene har en større tilknytning til arbejdsmarkedet. Af dem, der havde et fritidsjob som 15-årige i 2005, var 72 % i gang med en uddannelse to år senere som 17-årige. Det samme gjorde sig gældende

for 60 % af dem, der ikke havde et fritidsjob som 15-årige. (diagram 5.1) Som 19-årige var der 55 % af dem, der havde haft et fritidsjob, der var i gang med en uddannelse og 39 % var i beskæftigelse. Af dem, der ikke havde et fritidsjob som 15-årige, var 53 % i uddannelse og 27 % i beskæftigelse. (diagram 5.2)

Sammenligner vi udviklingen for gruppen af fritidsjobbere med forældre med lav tilknytning til arbejdsmarkedet med dem uden fritidsjob, men med forældre med større tilknytning til arbejdsmarkedet, ser vi, at de to grupper ligner hinanden i 2007.²² (diagram 5.1) I 2009 har dem med fritidsjob overhalet de unge med forældre med større tilknytning til arbejdsmarkedet,²³ og de to grupper af unge med fritidsjob nærmer sig hinanden. På længere sigt ser det altså ud til, at fritidsjobbet er vigtigere for de unges tilbøjelighed til at komme i uddannelse eller beskæftigelse end forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet. Det kan tyde på, at fritidsjobbet kan være med til at give et løft til unge med svag forældrebaggrund og dermed være med til at bryde den sociale arv.

Statistisk er der altså en klar og signifikant sammenhæng/korrelation mellem at have et fritidsjob og tilbøjeligheden til at tage en uddannelse eller komme i beskæftigelse senere i livet, og analysen indikerer dermed, at der er en effekt af at have et fritidsjob.

Vi kan dog ikke afvise, at fritidsjobbet er en indikator på, at det er nogle særligt motiverede og ambitiøse unge mennesker, og at det er derfor, de i højere grad er tilbøjelige til at gå i gang med en uddannelse. Vi har derfor set nærmere på, hvad de unge mennesker får ud af fritidsjobbet, og om det kan give en indikation af, at et fritidsjob kan være det, der giver de unge et skub i den rigtige retning. Yderligere har vi trukket på andre undersøgelser.

Fritidsjobbet giver de unge nyttige kompetencer

Med udgangspunkt i kvalitative interviews med projektmedarbejdere fra Fritidsjobkonsulenterne, helhedsplanen i Mjølnerparken og SSP i Københavns Kommune – samt med enkelte unge, der har fået fritidsjob gennem projekterne, tegner vi et billede af, hvad de oplever, de unge får ud af at have et fritidsjob.

Projektmedarbejdere, som er tæt på de svage unge, der får et fritidsjob, er overbevist om, at det giver dem et skub i den rigtige retning. Lars Bovbjerg fortæller:

» Det giver simpelthen et spark uden lige til dem. Og også for at de kommer videre. De kommer så typisk i gang med uddannelse også. [...] De bliver mere åbne. De får lov til at komme ud i samfundet ved at blive støvsugepiger i JYSK eller ansat i Fakta til at fylde op på hylderne, og udvikler sig til at få lov til at sidde i kassen. Lige pludselig vokser de, så man skulle tro det var løgn. Jeg har set så mange positive eksempler, så det er helt vildt. [...] De får en selvtillid der vil noget, og det er noget der betyder noget for dem senere også. At de måske bliver integreret på en anden måde i samfundet end man ellers ser.

Lars Bovbjerg
SSP Nørrebro

Det lyder samstemmende fra dem, der arbejder med de unge, at et fritidsjob kan sætte gang i en positiv udvikling hos de unge. Projektmedarbejderne peger på en række udviklingsprocesser, som de ser, fritidsjobbet sætter i gang hos unge, der ikke før har haft et fritidsjob – og som måske har haft forskellige former for problemer f.eks. i forhold til selvværd og skolegang.

Kodeordene er:

- De unge får en føling med arbejdsmarkedet og brede arbejdsmarkedskompetencer.
- De bliver integreret – får en normaltilværelse, hvor de bedre kan forestille sig, at de skal passe et arbejde og være selvforsørgende, når de bliver voksne.
- Det løfter ambitionerne. De får en forståelse af nødvendigheden af at få sig en uddannelse. Det er hårdt at have et servicearbejde.
- De får selvtillid og motivation til at komme videre f.eks. med en uddannelse.
- De bliver bedre til at omgås andre mennesker. F.eks. bliver de tvunget til at tale med mange forskellige slags mennesker, hvis de arbejder i en forretning.
- De unge oplever, at de bliver en del af det bredere samfund.
- Selvstændighed.
- Selvdisciplin.
- Struktur på hverdagen.

Unge, der har fået fritidsjob gennem projekterne, peger på nogle af de samme elementer. Et udsnit af citater fra de unge kan illustrere det.

” Det har betydet rigtig meget for mig at få et fritidsjob. Før var jeg ligesom inde i en skal og kunne ikke komme ud. Efter at jeg er startet med at arbejde, er jeg blevet meget bedre til at kommunikere med mennesker. Så jeg er blevet meget mere åben og glad. Jeg er startet på at gå i 10. klasse. Det går meget bedre. Jeg er blevet meget roligere og har nemmere ved at koncentrere mig. Fra mit fritidsjob er jeg blevet vant til, at når min chef siger noget, så skal jeg gøre det. Sådan er jeg også begyndt at tænke henne i skolen. Jeg prøver virkelig at tage mig sammen og lære af mine fejl.

Nadia (17 år)

” Jeg har lært, at man kan hvad man vil. Hvis man vil have et job, der er langt væk, må man være villig til at tage bus-sen eller cykle. Når jeg var på arbejde var det nogen gange, det var sjovt og nogen gange det ikke var så sjovt. Men jeg skulle gøre det alligevel.

Canberg (13 år)

” Jeg har fået noget mere erfaring med at have et job og så har jeg lært meget om de sociale spilleregler på en arbejdsplads. Det er for eksempel vigtigt at være en god kollega og huske at hilse på hinanden. Man skal også spørge sine kollegaer om, hvordan det går. Det er også vigtigt at hjælpe hinanden og spørge om der er nogle opgaver, man kan lave på arbejdspladsen. (...) Jeg har lært nogle nye mennesker at kende, som taler om nogle andre ting end dem, jeg plejer med mine venner og familie. Jeg er blevet mere ”socialiseret” fordi jeg passer min skole og har et fritidsjob. Så jeg bruger også min fritid på en ordentlig måde.

Ghiath (17 år)

” Det er fedt, når man er ude og lære andre mennesker at kende. Man skal også ud og prøve noget nyt. Ikke bare være i skolen og derhjemme.

Marwa (16 år)

Andre undersøgelser

For at få en yderligere belysning af den kausale sammenhæng mellem fritidsjobbet og den højere tilbøjelighed til at tage en uddannelse og komme i beskæftigelse, har vi screenet en række undersøgelser. Fælles for disse er, at de viser klar korrelation mellem det at have fritidsjob, og det at få en uddannelse og komme i beskæftigelse, men de har samtidig svært ved at afklare, hvilken vej kausaliteten går. (Mehlbye *et al.*, 2000; Rambøll, 2009a og Hansen, 2011)

En analyse fra Center for Ungdomsforskning peger på, at et velfungerende fritidsjob kan påvirke de unges livskvalitet og selvværd i en positiv retning. De mener dog ikke at kunne konkludere entydigt om sammenhængen (kausaliteten), men at der er indikationer på, at et godt fritidsjob kan føre noget selvtillid med sig.

I Rambølls undersøgelse ”Fra fritid til job” (2009) har man gennem en spørgeskemaundersøgelse blandt unge indvandrere og efterkommere set på den selvvalgte betydning af at have haft et fritidsjob i forhold til at få en uddannelse og et arbejde. Denne viser at for en stor andel af de unges vedkommende – i hvert fald ud fra deres egen vurdering – har det at de har haft fritidsjob haft en positiv betydning for deres fremtidige uddannelses- og beskæftigelses-situation.²⁴ Især når det handler om øget motivation svarer de unge positivt. Således vurderer 45 % af de unge, at deres fritidsjob har motiveret dem til at tage en uddannelse, mens 67 % mener at fritidsjobbet har givet forøget lyst til at have et arbejde. 36 % tror, at erfaringerne fra fritidsjobbet vil gøre eller har gjort det lettere for dem at gennemføre en uddannelse, mens 44 % mener dette er tilfældet i forhold til at få et arbejde. 36 % vurderer at netværket, de har fået gennem fritidsjobbet, har gjort det lettere for dem at få arbejde.

Rambølls undersøgelse vidner om, at de unge selv vurderer, at fritidsjobbet har betydning for, om de får sig en uddannelse og et arbejde senere i livet.

Opsamling

Unge fra udsatte boligområder, der har haft et fritidsjob er mere tilbøjelige til at starte på en uddannelse eller komme i beskæftigelse end unge, der ikke har haft et fritidsjob. Og forskellen er temmelig stor. Udviklingen for gruppen af fritidsjobbere, hvor forældrene har en lav tilknytning til arbejdsmarkedet ligner udviklingen for dem, der ikke havde et fritidsjob men forældre med højere indkomst. På baggrund af den statistiske korrelation alene, kan vi dog ikke konkludere entydigt, at der er en kausal sammenhæng mellem fritidsjobbet og tilbøjeligheden til at tage en uddannelse eller at være i beskæftigelse. Vi her derfor undersøgt kausaliteten gennem interviews med projektmedarbejdere og unge i fritidsjobaktiviteterne, samt i litteraturen. Her er der meget, der tyder på, at de unge gennem fritidsjobbet får styrket deres kompetencer og motivation i forhold til arbejdsmarkedet. De får blandt andet en føling med arbejdsmarkedet og nogle brede arbejdsmarkedskompetencer, og det styrker deres selvværd og motivation til at komme videre f.eks. med en uddannelse.

Så selvom vi ikke kan konkludere, at fritidsjobbet fører til uddannelse eller beskæftigelse, så er der meget, der taler for, at fritidsjobbet kan være med til at starte en positiv udvikling, og at fritidsjobbet kan være med til at give et løft til unge af forældre med svag tilknytning til arbejdsmarkedet, og dermed være med til at bryde den sociale arv.

19 Hvor forældrene har en samlet erhvervsindkomst under 120.000 kr. årligt.

20 En chi²-test viser, at forskellen mellem de to grupper er signifikant. $p < 0,00001$

21 En chi²-test viser, at forskellen er signifikant. Forskellen på andelen i uddannelse giver $p = 0,00018$. Forskellen på andelen i beskæftigelse giver $p < 0,00001$.

22 En chi²-test viser, at der ikke er en signifikant forskel mellem de to grupper. $p = 0,56$

23 Forskellene er ikke signifikante.

24 Rambøll, 2009b: *Fra fritid til job. Bilagsrapport.* Undersøgelsen omfatter 592 indvandrere og efterkommere i alderen 25–29 år, som har haft et fritidsjob, mens de var i alderen 14–19 år, og er under uddannelse. Blandt ja-besvarelserne er medtaget svar i svarangivelserne "i høj grad enig" og "i nogen grad enig". De beskrevne tabeller findes på side 31–32 i bilagsrapporten.

Litteratur og interviewpersoner

Litteraturliste

- Frederiksen, Nana Øland & Majken Rhod Larsen (2011): *Fritidsjobindsatser. Inspiration til arbejdet med unge og fritidsjob*, Center for Boligsocial Udvikling
- Hansen, Niels-Henrik M. (2011): Unge fritidsarbejde: Mellem leg og alvor, *LO-Dokumentation Nr. 2/2011. Tema: Unge og fritidsjob*, Landsorganisationen i Danmark
- Holck, Lotte (red.) & Jes Tiedemann (2012): *CSR-indsats i udsatte boligområder. Erfaringskatalog og trin for trin-guide til brug for inddragelse af det lokale erhvervsliv i det forebyggende arbejde med unge i udsatte boligområder*, Forening Nydansker og Center for Boligsocial Udvikling
- Jensen, Ulla Højmark & Torben Pilegaard Jessen (2005): *Unge uden uddannelse*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
- Juul, Jonas Schytz & Mikkel Baadsgaard (2011): *Den sociale arv tynger Danmark. Fordeling og vækst 2011*, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Mehlbye, Jill; Pauline Hagensen & Tue Halgreen (2000): *Et frit valg? Unges overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelserne - om danske unge fra etniske minoriteter*, AKF Forlaget
- Rambøll (2009a): *Fra fritid til job. Analyse af betydningen af fritidsjob for indvandrere og efterkommeres beskæftigelses- og uddannelsessituation*. Rambøll Management og Arbejdsmarkedsstyrelsen
- Rambøll (2009b): *Fra fritid til job. Bilagsrapport*. Rambøll Management og Arbejdsmarkedsstyrelsen

Interviewpersoner

- Ahmad El-Khatib** Leder af fritidsjobprojektet i Mjølnerparken
- Dea Petersen** Fritidsjobkonsulent i AKB Fritidsjobkonsulenterne, København
- Eskild Dahl Pedersen** Leder af den boligsociale helhedsplan i Mjølnerparken
- Lars Bovbjerg** SSP-medarbejder i "Ung i job", SSP Nørrebro
- Jan Christoffersen** Ejendomsinspektør i Mjølnerparken

Unge beboere fra Nørrebro og Sjælør i København

Udover egne interviews med unge beboere fra Mjølnerparken, har vi har adgang til interviews af unge fra Nørrebro og Sjælør foretaget af AKB Fritidsjobkonsulenterne.

Bilag

Bilag 1: Data bag områdeanalysen

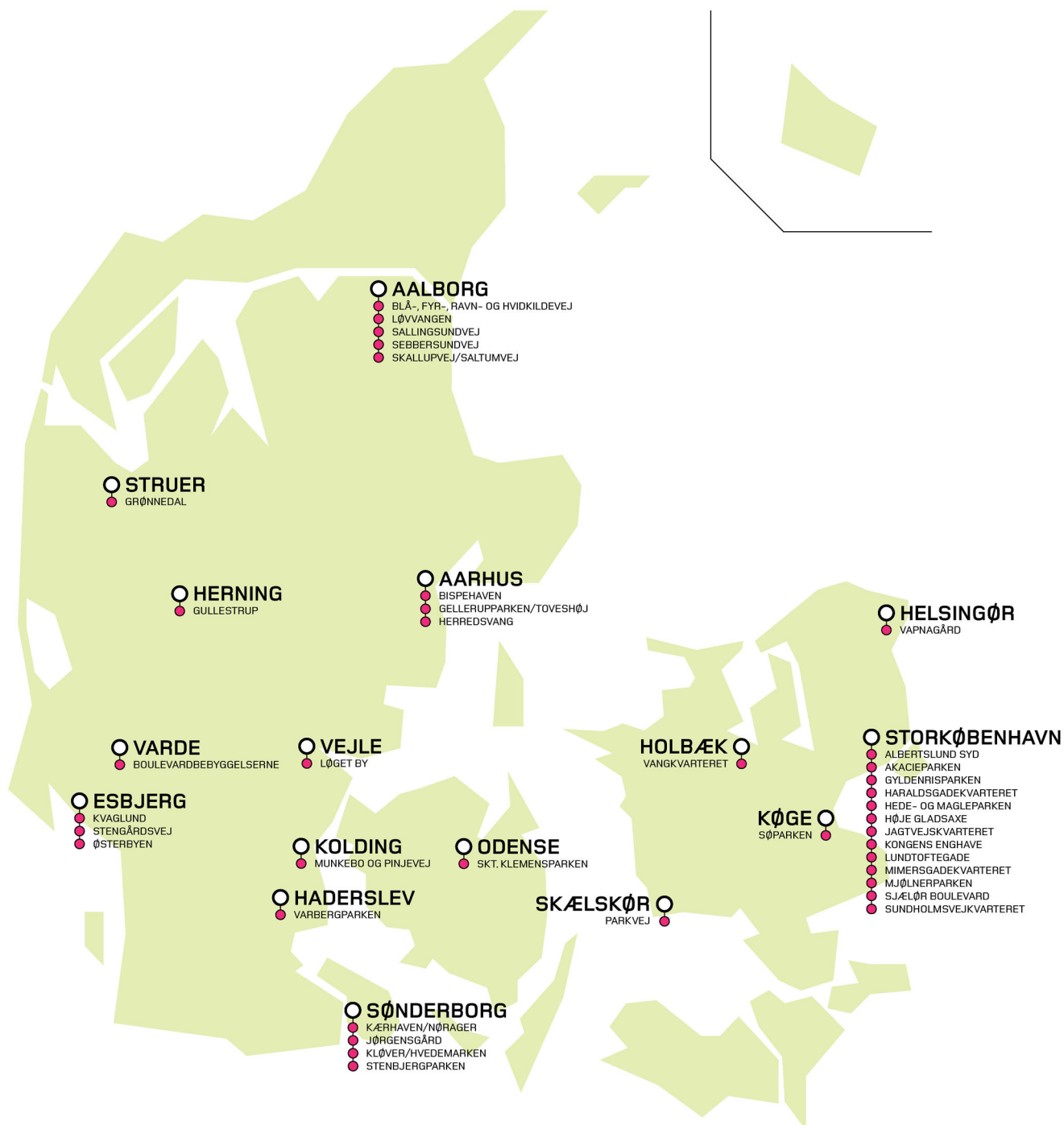
Liste over udsatte boligområder med indsatser med opstart i 2009 eller tidligere (indsatsområderne)

Område	Kommune	Startår
Albertslund syd	Albertslund	2009
Hede- og Magleparken	Ballerup	2009
Kvaglund	Esbjerg	2003
Stengårdsvej	Esbjerg	2003
Østerbyen	Esbjerg	2003
Høje Gladsaxe	Gladsaxe	2009
Varbergparken	Haderslev	2007
Våpnagård	Helsingør	2009
Gullestrup	Herning	2008
Vangkvarteret	Holbæk	2009
Munkebo og Pinjevej	Kolding	2009
Akacieparken	København	2009
Gyldenrisparken	København	2009
Haraldsgadekvarteret	København	2009
Jagtvejskvarteret	København	2009
Kongens Enghave	København	2009
Lundtoftegade	København	2009
Mimersgadekvarteret	København	2009
Mjølnerparken	København	2009
Sjælør Boulevard	København	2009
Sundholmsvej-kvarteret	København	2003
Søparken	Køge	2008
Skt. Klemensparken	Odense	2009
Parkvej, Skælskør	Slagelse	2009
Grønnedal	Struer	2008
Jørgensgård	Sønderborg	2008
Kløver- og Hvedemarken	Sønderborg	2008
Kærhaven/Nørager	Sønderborg	2008
Stenbjergparken	Sønderborg	2008
Boulevardbebyggelserne	Varde	2005
Løget by	Vejle	2005
Blå-, Fyr-, Ravn- og Hvidkildevej	Aalborg	2009
Løvvangen	Aalborg	2009
Sallingsundvej	Aalborg	2009
Sebbersundvej	Aalborg	2009
Skallerupvej og Saltumvej	Aalborg	2009
Bispehaven	Aarhus	2003
Gellerupparken og Toveshøj	Aarhus	2005
Herredsvang	Aarhus	2008

Antal og andel fritidsjobbere i alderen 13-18 år i henholdsvis indsats- og kontrolområder

		2005		2006		2007		2008		2009	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Fritidsjobbere med erhvervsindkomst på 2.000-10.000 kr. årligt	Indsatsgruppen	517	8,8 %	471	8,1 %	577	9,7 %	617	10,3 %	574	9,8 %
	Kontrolgruppen	1.123	8,9 %	1.064	8,4 %	1.323	10,2 %	1.254	9,8 %	1.143	9,1 %
Fritidsjobbere med erhvervsindkomst på 10.000-110.000 kr. årligt	Indsatsgruppen	858	14,7 %	904	15,6 %	1.046	17,6 %	1.049	17,5 %	937	15,9 %
	Kontrolgruppen	1.849	14,6 %	1.933	15,2 %	2.216	17,2 %	2.222	17,4 %	1.758	14,0 %
Fritidsjobbere med erhvervsindkomst på 2.000-110.000 kr. årligt	Indsatsgruppen	1.375	23,5 %	1.375	23,7 %	1.623	27,2 %	1.666	27,8 %	1.511	25,7 %
	Kontrolgruppen	2.972	23,5 %	2.997	23,6 %	3.539	27,4 %	3.476	27,2 %	2.901	23,2 %

Bilag 2: Danmarkskort med indsatsområder

Bilag 3: Definition af beboere udenfor arbejdsmarkedet

Nedenstående er et uddrag af det daværende indenrigs- og socialministeriums *bekendtgørelse nr. 1303 af 15. december 2009 om udlejning af almene boliger m.v.*:

Stk. 2. Ved beregningen af, hvilke områder der opfylder betingelserne i § 51 b, stk. 3 og 4, i almenboligloven, lægges følgende forudsætninger til grund:

1. Ved beregningen af, hvor mange beboere der bor i afdelingerne tilsammen, medregnes alle beboere uanset alder, der boede i afdelingerne den seneste 1. januar før beregningstidspunktet.
2. Antallet af personer i alderen 18-64 år, der er uden for arbejdsmarkedet, opgøres som fuldtidspersoner. Beregningen baseres på de beboere, der boede i områderne den seneste 1. januar forud for beregningstidspunktet og disses arbejdsmarkedsmæssige tilknytning i det umiddelbart forudgående kalenderår.

Stk. 3. Ved beregningen efter stk. 2 medregnes følgende personer:

1. Samtlige registrerede ledige som ikke er i aktivering, herunder samtlige ledige som modtager starthjælp, kontanthjælp eller introduktionsydelse.
2. Statsligt og kommunalt aktiverede, som modtager arbejdsløshedsdagpenge, starthjælp, kontanthjælp, introduktionsydelse, revalideringsydelse, og personer på ledighedsydelse.
3. Passive modtagere af kontanthjælp, herunder starthjælp og introduktionsydelse.
4. Personer der modtager sygedagpenge, og hvor sygedagpengene udbetales direkte til den sygemeldte (bortset fra tilfælde, hvor der findes en arbejdsgiver), og hvor fraværperioden er mindst 8 uger, jf. § 13 i lov om sygedagpenge, eller hvor sygedagpengene udbetales efter reglerne om sygedagpenge til ledige.
5. Personer der modtager førtidspension.

Bilag 4: Data bag forløbsanalysen

Forløbsanalysens opbygning		
Status 2005	2007	2009
15 år og har et fritidsjob	I gang med ungdomsuddannelse (i alt og opdelt på typer)	Under uddannelse (i alt og opdelt på typer) I beskæftigelse (i alt og opdelt på socioøkonomiske koder)
15 år og har ikke et fritidsjob	I gang med ungdomsuddannelse (i alt og opdelt på tre typer)	Under uddannelse (i alt og opdelt på typer) I beskæftigelse (i alt og opdelt på socioøkonomiske koder)

Note: Ungdomsuddannelse opdeles på tre typer: 1) EFG/HG/Teknisk skole, 2) HHX/Studentereksamen/HF/HTX, 3) Erhvervsuddannelser (faglært, håndværker, HK, m.fl.). Uddannelse opdeles på fire typer: 1) Erhvervsuddannelse, 2) Kort videregående uddannelse, 3) Mellem-lang videregående uddannelse, 4) Lang videregående uddannelse

Antal personer, som var 15 år 31. december 2005, og som var bosiddende i et af de 159 boligområder							
Gruppens størrelse i alt	Forældrenes erhvervsindkomst er under 120.000 kr./år			Forældrenes erhvervsindkomst er større eller lig 120.000 kr./år			
	Med fritidsjob	Uden fritidsjob	I alt	Med fritidsjob	Uden fritidsjob	I alt	
Under uddannelse, Oktober 2007							
Almengymnasiale uddannelser	65	340	405	137	448	585	
Ehvervsgymnasiale uddannelser	39	98	137	63	146	209	
Ehvervsfaglige grundforløb	59	274	333	92	279	371	
Ehvervsuddannelser	8	42	50	21	57	78	
Under uddannelse i alt	171	754	925	313	930	1.243	
Under uddannelse, Oktober 2009							
Almengymnasiale uddannelser	34	212	246	59	248	307	
Ehvervsgymnasiale uddannelser	38	88	126	34	95	129	
Ehvervsfaglige grundforløb	35	194	229	33	178	211	
Ehvervsuddannelser	27	155	182	74	206	280	
Korte videregående uddannelser	3	15	18	6	9	15	
Mellemlange videregående uddannelser	13	21	34	9	28	37	
Bachelorer	10	51	61	25	59	84	
Lange videregående uddannelser	0	0	0	0	1	1	
Under uddannelse i alt	160	736	896	240	824	1.064	
I beskæftigelse*, November 2009							
Arbejdsgiver	1	3	4	0	0	0	
Momsindbetaler	2	3	5	1	1	2	
Selvstændig	1	2	3	1	0	1	
Topleder	0	2	2	1	1	2	
Lønmodtager uden nærmere angivelse	10	23	33	11	30	41	
Lønmodtager på højeste niveau	0	2	2	1	3	4	
Lønmodtager på mellemniveau	2	8	10	4	17	21	
Lønmodtager på grundniveau	62	247	309	132	305	437	
Anden Lønmodtager	16	42	58	19	69	88	
Beskæftigede* i alt	94	332	426	170	426	596	

Note: Beskæftigede, der samtidig er under uddannelse, er her ikke medregnet.